

Szocialista hitvallás

Hitvallásunk alapjai baloldali értékpillérek: a szolidaritás és az igazságosság eszméje, valamint a társadalmi progresszióba vetett hit. Ezek az emberi együttélés legalapvetőbb követelményei, egyben a közösségi lét alapjai, amely az emberek közötti kölcsönös együttműködésre épül.

A szocialista párt célja csak az lehet, hogy segítse a társadalom önszerveződését, egy igazságosabb és egyenlőbb rendszer kialakulását. Ma nem üres antikapitalista jelszavakra van szükség, hanem olyan modellre, amely egyesíti magában a gazdaság versenyképességét és a társadalmi igazságosságot.

A mindenkit megillető szociális jogokat garantálni kell és biztosítani, hogy a XXI. század nyújtotta lehetőségeknek a magyarok ne veszesei, hanem nyertesei legyenek. Oktatás, egészségügy, munkahely, laktatás, a tájékoztatás felelőssége és a tájékozódás szabadsága: ezek azok az alapvető állampolgári jogok, amelyekre a jövő társadalmának épülnie kell. Ahogy a múltban számos alkalommal, ezúttal is a szocialisták kötelessége, hogy e mozgalom élére álljanak. Történelmi örökségünk része a felelősség, hogy a modernizáció és innováció nyújtotta előnyökből a társadalom egésze részesüljön és szétszakadás helyett közelebb kerüljünk egymáshoz.

A demokratikus szocializmust együtt, az egész társadalom akaratából és fokozatosan lehet csak megvalósítani. Az első lépés a szociális piacgazdaság, amelyben a pénzügyi és gazdasági folyamatokat alá kell vetni az osztálytársadalmi érdekeknek, a szociális méltányosságnak. Nemzeti szinten ez a parlamentek és a szociális partnerek együttműködésével valósítható meg, ebben legfőbb szövetségeseink a valódi, harcos szakszervezetek, a szociális, környezetvédő és egyéb civil szervezetek, az öntudatukra ébredt szülői közösségek, fogyasztóvédelmi szervezetek, minden jó szándékú állampolgári önszerveződés.

Meggyőződésük, hogy az egész társadalmat az teheti gazdagabbá - s egyúttal erre kötelez minket az igazságosság eszméje is -, ha a hétköznapi biztonság éppúgy, mint a jog- és létbiztonság minden állampolgárnak megadatik és egyúttal a XXI. századi javak - és kiemelten a tudástőke - minden magyar számára hozzáférhetővé válik. Valódi demokrácia ott van, ahol az állampolgárok egzisztenciális biztonság és kellő tájékozottság birtokában tudnak dönteni a közügyekről. Akinek a mindennapi nélkülözés a sorsa, az kiszolgáltatott vagy a közönynek, vagy a szélsőséges demagógiának.

Mindezek érdekében fogalmazzuk meg azokat a fő ideológiai irányvonalat, valamint konkrét szakpolitikai javaslatunkat, amelyek segítségével megteremthetők egy olyan új, a javak igazságosabb elosztását lehetővé tevő, a modernizáció kihívásait lehetőségként is kezelő, az állampolgárok számára az egzisztenciális biztonság alapjaival rendelkező társadalom, amelynek minden magyar állampolgár nyertese - és senkinek sem kell az emberhez méltó élet lehetősége nélkül boldogulnia.

Célkitűzéseink értékharmonióban állnak az Európai Parlamentben működő Szocialista és Demokrata Csoport megfogalmazott célkitűzéseivel: a magas minőségű politikai dialógus elősegítését és megteremtését szorgalmazzuk mind nemzeti, európai, mind pedig globális szinten. A progresszív kezdeményezés alapját adja a fenntartható fejlődés, a társadalmi egyenlőség és a környezettudatosság elősegítésének. A magyar szocialisták a szociális igaz-

ságosságra törekvő, a társadalmi és földrajzi kohéziót támogató Európai Unió, a szociális Európa hívei.

Baloldaliság a 21. században - felelős válaszok a modernizációval járó kihívásokra

A legújabb ipari és technológiai forradalom komoly kihívás elé állítja a társadalom egészét: minden államnak kiemelt felelőssége, hogy saját állampolgárait felkészítse azokra a változásokra, amelyeket a XXI. század fejlődési irányai hoznak el. A politikai döntéseknek, az államigazgatásnak igazodnia kell a gyors gazdasági, társadalmi és környezeti változásokhoz a jól működő államok kialakítása érdekében. A folyamatosan zajló technológiai forradalom óriási lehetőségeket rejt magában a jövő gazdaságára nézve, mégis fenyegető lehet, amennyiben a vállalatok, vagy különböző régiók nem képesek lépést tartani vele. Ennek következtében akár újabb társadalmi rétegek szakadhatnak le, s ez tovább mélyítené a gazdaság és a társadalom egyébként is elhúzódó válságát. Ezért tehát fontos értenünk a körülöttünk zajló változásokat, hogy inkluzív politikai döntésekkel, szakértő vezetéssel elő tudjuk segíteni a digitális forradalom széleskörű elfogadását és integrálását a társadalomban.

A Szocialista Platform a progresszív gazdaságpolitika fenntarthatóságában hisz, mivel ennek feladata, hogy hosszútávban, előremutatóan gondolkodjon. A kutatás-fejlesztés, a képzés és a közjavak termelését kell támogatnia közvetlenül, valamint közvetetten is, a vállalatokat ösztönözve ilyen jellegű befektetésekre. A gazdasági és szociális ügyeknek nem szabad elszeparáltan létezniük. A politikának, a gazdaságnak és a dolgozóknak a szakszervezeteken és egyesületeken keresztül, a helyi közösségekkel együtt kell működniük a közös célok elérésében. Az emberi erőforrás biztosítása minden gazdasági területen csak úgy lehetséges, ha sikerül közös platformra jutni az alapvető fontosságú kérdésekben, s az egyéb fennálló érdekellentéteket is így próbáljuk feloldani.

A piacgazdasági elvek érvényesülése fontos a progresszív gazdaság megvalósításához, azonban konkrét, átlátható és esélykiegyenlítő szabályozásra van szükség az optimális működéshez. Vissza kell szereznünk a polgárok gazdaságba és társadalomba vetett bizalmát, hiszen ez a bizalom adja a jól működő demokrácia alapját.

A hátrányos helyzetű térségek, közösségek felzárkóztatása érdekében a piaci törvényeket ötvözni kell a közösség erejével és az esélyegyenlőség elveivel. Az európai példán keresztül láthatjuk: azok az igazán sikeres államok, amelyek nem hagyják az alsóbb társadalmi rétegeket leszakadni, hanem különböző módokon segítik ezeket a csoportokat. Ezekben az államokban nem csak a gazdasági, de a pszichológiai jólét is sokkal magasabb szinten van, mint Európa más területein, s ez az általánosan „jobb hangulat” egyfajta belső béke megteremtője. Ilyenek az észak-európai, skandináv országok, ahol a szociális jólét nem csak kiválasztottak privilégiuma, a közös javakból azok részesülnek leginkább, akiknek a legnagyobb szükségük van erre. A többségi társadalom részéről ez azzal jár, hogy lemond privilégiumainak egy részéről (pl. magasabb adók formájában), s az így közössé lett pénzügyi tartalékot arra használjuk fel, hogy megszüntessük a szakadékot a társadalom rétegei között. A szegénység csökkentése pedig rengeteg előnnyel jár: a bűnözés mértéke egy országban bizonyítottan függ a szegénység mértékétől, tehát növelhetjük az ország közbiztonságát, ha csökkentjük a szegénységet.

A jól képzett munkaerő, kreativitás, a közérdekű szolgáltatások és a szociális egység képesek versenyképessé, haladóvá tenni az államot. A tudásgazdaság korában egy társadalom sikerességét a közösség cselekvőképessége, és az adekvát szakmai ismeretek mértéke határozza meg. Ezért a gazdaságnak a legfőbb érdeke a humán erőforrás fejlesztésébe való investálás.

Tudástőke és esélykiegyenlítés

Egy állam csak akkor tud sikeresen működni, ha nincsenek szakadékok az egyes társadalmi csoportok között. A digitális forradalomnak köszönhetően egyre inkább úgynevezett hálózati társadalmak jönnek létre, amelyekben az állampolgárok akkor képesek jól funkcionálni, ha a kommunikációhoz és az információáramláshoz megfelelő készségekkel és eszközökkel rendelkeznek. A mindenkori államigazgatásnak komoly felelőssége van abban, hogy a társadalom különböző csoportjainak lehetősége legyen ezek elérésére, hiszen egyre inkább ez határozza meg a sikerességüket a munkaerőpiacon, s ezzel a társadalom és a gazdaság működőképességét is. Ennek értelmében azt kell lehetővé tenni, hogy a legjobb társadalmi/gazdasági pozícióban lévők az állam segítségével nélkül fejlődhessenek, míg a leginkább rászorulóknak meg kell adni mindazt a segítséget, amelytől a felemelkedést remélhetik: azokra a tevékenységekre, közfeladatokra kell nagy hangsúlyt helyezni, amelyek az alsóbb társadalmi rétegek mobilitását biztosítják (kiemelten ilyen az oktatás, a szociálpolitika és az egészségügy).

A magasan képzett társadalom az optimálisan működő állam az egyik legfontosabb feltétele. A digitális forradalomnak köszönhetően a tudás és az információ könnyebben elérheti azokat a társadalmi rétegeket, amelyek eddig nem fértek hozzá. Azonban az emberi erőforrások jobb kihasználása csak akkor lehetséges, ha a potenciális veszélyek tudatában erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy az állampolgárok egyenlő eséllyel szerezhessek meg azt a tudást, amely piacképessé teszi őket.

Oktatás

A 21. Századi társadalmi sikerességének egyik záloga a megfelelő oktatás. A munkaerőpiacon végbemenő gyors és radikális változások megkövetelik, hogy azok, akik újonnan terveznek belépni, más fajta készségekkel és tudással rendelkezzenek, mint 20 évvel ezelőtt. A leendő munkaerő egyik legfontosabb és legértékesebb tulajdonsága a rugalmasság és alkalmazkodóképesség lesz, ezért a közoktatásnak arra kell törekednie, hogy ezeket adják meg a diákoknak.

Csak akkor tudjuk ugyanis megelőzni bizonyos társadalmi rétegek leszakadását, ha ennek a szemléletváltásnak köszönhetően az oktatáson az analitikus készségek fejlesztését, a projektszemléletet, a kreatív megoldások megtalálását helyezi a középpontba. Minden régióban elérhetővé kell tenni a szélessávú internetet, mint ezen kompetenciák elsajátításához a 21. Században elengedhetetlenül szükséges erőforrást. Ebben kiemelt felelőssége van a mindenkori kormánzatnak, az állami intézményrendszernek és az oktatásnak, és abban is, hogy az általa elérhető információk, szolgáltatások és egyéb lehetőségek az állampolgárok minél szélesebb rétegei számára válhassanak a mindennapi élet részévé, egy demokratikusabb és egyenlőbb társadalom alapjává.

Ugyanakkor támogatnunk kell azokat az innovációra és a digitális technikára épülő, iparági szereplők által indított kezdeményezéseket is, amelyek képesek megújítani, felfrissíteni az

ismert, hagyományos iskolai kereteket és behozzák a közoktatás intézményébe az innovatív technikákat.

A Szocialista Platform baloldali perspektívából tekint az oktatásra: amely az emancipáció és a kitörés (empowerment) útja, és irányt mutat a munkaerőpiac és a kultúra területén, s így közvetetten a jobb élet lehetősége felé. Az oktatás hiánya, illetve az oktatás jelenlegi szándékos alacsony színvonalon tartása a politikai kontroll növelésének egyik jellemző eszköze: éppen ezért nem szabad hagynunk, hogy a leginkább leszakadt társadalmi réteg fiataljai idő előtt kilépjenek az iskola falai közül a (köz)munka világába, ezzel elvágva a lehetőséget maguk és családjuk előtt a felemelkedésre. A hátrányos helyzetből származó fiatalok számára olyan környezetet kell teremtenünk, amely képes őket motiválni, és olyan iskolákat, amelyek egyszerre segítik különböző szolgáltatásokkal a családjaikat és adnak olyan erős szabályozókat, amelyek az egész családot érdekelté teszik az iskolai részvételben.

Változó munkaerőpiac

Az esélyegyenlőség kialakításának és a felzárkóztatásnak szükséges feltétele a hatékonyan működő munkaerőpiac. Az elmúlt két évtizedben a technológia alapvetően megváltoztatta a privát életünket ugyanúgy, mint az üzleti világot. Az új innovációkra épülő vállalkozások elárasztották a piacot, megváltoztatva ezzel a gazdasági viszonyokat. Ezért nekünk arra kell törekednünk, hogy a megfelelő szabályozással és támogatással megteremtjük a megfelelő feltételeket a jövő munkáltatójának és munkavállalójának, és ügyelnünk kell arra, hogy minden piaci szereplő esélyt kapjon a modernizációra

A digitális gazdaság újfajta, sokszínű munkalehetőségekkel szolgál, és alapvetően megváltoztatja a jelenlegi munkaerőpiacot. A technológia segítségével bizonyos csoportok munkába állását is segíthetjük, mint például a fogyatékkal élők, vagy azok, akik családi kötelezettségeik miatt kényszerülnek nehéz helyzetbe. Olyan hosszú távú megoldásokkal kell szolgálnunk, amelyek az emberi sajátosságokra építenek, mint amilyen a kreativitás, a rugalmasság, empátia, vagy az ezeken alapuló döntési képesség.

A digitalizáció azonban egyre nagyobb igényeket támaszt az emberek készségeit illetően is. A jövő munkájában szükségessé válnak azok a tréningek, amelyeknek köszönhetően a dolgozók lépést tudnak tartani a technológia fejlődésével. Ezekhez a folyamatokhoz kell igazítanunk a munkavállalók képességeit és az életen át tartó tanulásra való képességet el kell ültetnünk a társadalomban, hogy az ehhez hasonló változások ne okozzanak fennakadást a gazdaságban. A Szocialista Platform szerint fontos megvalósítani azt a paradigmaváltást, hogy ne csak akkor lássunk neki a megelőző vagy támogató képzéseknek, amikor a munkanélküliség már elért bennünket, hanem sokkal korábban alakítsuk kis a rugalmasságot szakmai jellegű oktatással és tréningekkel.

A munkavállalói érdekeket erős garanciális keretekkel kell biztosítani, egy új, egyrészt a jelen kor változó munkakultúrájára reflektív, másrészt a munkavállalói jogokat kiszélesítő munkajogi szabályozásra van szükség.

Az elmúlt évtizedben látványos növekedésnek indult egyéni foglalkoztatásról, és a közösségi alapú szolgáltatásokról, és az azokban dolgozók érdekeiről sem szabad elfelejtkezünk. Meg kell vizsgálnunk, hogy mik azok a lehetőségek, módok, amelyekkel fejleszthetjük és javíthatjuk a munkának ezt a formáját a szociális biztonság és törvényesség érdeké-

ben. A kizárólag a nemzeti kereteket figyelembe vevő megközelítés már nem alkalmas ennek a kérdésnek a vizsgálatára, mivel a multinacionális cégek térnyerésével, illetve a digitalizáció miatti mobilitással és rugalmassággal a szabadúszó munkavállalók lehetőségei eddig nem látott mértékben kiszélesedtek. A Szocialista Platform, akár szupranacionális európai utastársaival közösen kívánja egyszerre védeni és kiszélesíteni itt is a munkáltatói jogosítványokat és garanciális elemeket.

A munkanélküliséget állami szabályozással teljesen legyőzni nem lehetséges s nem is reális célkitűzés. Ugyanakkor járható útnak tűnik az a megoldás, hogy azokat a különböző, társadalmi jellegű munkákat, mint amilyen az idősgondozás, a gyermeknevelés vagy például a családi óvodák fenntartása, s amelyek klasszikusan inkább háztartásbeli nők által ellátott feladatok, jogilag munkaviszonynak fogadjon el az állam, s a közösségi munkáért a létminimum összegével megegyező járulékot fizessen utána. Ez nem csak munkanélküliség jelenlegi helyzetén javítana, de többletbevételhez juttatná többek között a kisgyermekes családokat, vagy azokat a nőket, akik családi elvárásaik és a társadalmi nyomás következtében nem tudnak teljes munkaidős állást vállalni.

Nemi esélyegyenlőség

Magyarországon még mindig meglehetősen kevés a nők aránya a reálterületeken, valamint a magas státuszú munkakörökben, és a gazdasági és politikai vezetésben. Meggyőződésünk, hogy ezen a helyzeten csak úgy változtathatunk, ha a nők szempontjai a gazdasági és politikai élet minden területén a mostanival sokkal hangsúlyosabban jelennek meg, és ennek elősegítésében az államnak kiemelt felelőssége és feladata van.

A Szocialista Platform meggyőződése szerint kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy az oktatás során a fiatal lányok számára eltűnjön az üvegplafon, és olyan körülményeket kell teremtenünk, amelyek között ők is bátran elindulnak a tudomány, technológia, vagy a vezetői pozíció irányába. Ez az egyenjogúság mellett azért is fontos, mert bizonyított tény, hogy azok a munkahelyek- és területek, ahol nagyobb a diverzitás, sokkal jobban működnek, és sokkal hatékonyabbak az innováció és a kreativitást igénylő megoldások tekintetében, és politikai téren is a társadalom egyenlősége és jóléte szempontjából jobb döntések születhetnek. Ezért kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a nők közpolitikai aktivitása fokozódjon - ennek megfelelően minden kérdéskörben az MSZP nőtagozatával közösen alakítjuk ki álláspontunkat.

Közösségi munka

Az államnak fontos közösségépítő feladata van: az ország érdekében az államnak építenie kell a kisközösségek erejére, a helyi szintű, sokszínű civil kezdeményezések ötleteire. A családért és a kisközösségek építéséért folytatott munka lehet ugyanis az alapja a társadalmi kohézió erősítésének. Ezen kezdeményezések, és az általuk újra felépített társadalmi bizalom, és együttműködési készség nélkül az előzőekben felvázolt célok aligha tudnak megvalósulni.

Valljuk, hogy város és falu csak együtt emelkedhet fel, a városok és vonzáskörzetük között szorosabb együttműködésre van szükség. Támogatjuk nemzeti közösségünk erősítését is: egy szolidáris Magyarország a világban máshol élő magyarokkal is kiépítheti a nemzeti szolidaritás közösségét.

Modern állam és igazgatás

A szociáldemokrata államberendezkedés, olyan rendkívüli sikereket könyvelhet el magának Európa észak-nyugati országaiban, számunkra - nemzeti sajátosságaink figyelembevételével - mintaként szolgálnak. A magas jövedelemadókkal járó, ám ezzel arányosan magas újraelosztásra alapozó rendszer, az új, progresszív adók bevezetése az egyik feladat. Erős és hatékony állami újraelosztás kizárólag magas társadalmi bizalmi tőke mellett képzelhető el, így a Szocialista Platform elsődleges feladatának tekinti annak a politikának az érvényre juttatását, amely megteremti és elmélyíti ezt a bizalmi tőkét és mindennapos működésében meg szolgálja azt.

A jelenlegi, igazságtalan adózási rendszer és jövedelempolitika, amely legfőképp azoknak kedvez, akik eleve jobb helyzetből indulnak, nem képes segíteni azt a folyamatot, amelynek során csökkenhetnek a társadalmi egyenlőtlenségek. Sorra kell vennünk az előttünk álló jó példákat, és okulnunk kell ezekből.

Szakértői államapparátus - baloldali politikai irányítás

A modern állam létrejöttéhez, egy jóléti állam kialakításához több lépcsőn keresztül juthatunk el. Olyan szakértői igazgatásra van szükségünk, amely biztosítja, hogy a lehető legjobb politikai döntések szülessenek az államigazgatás minden területén. Biztosítanunk kell, hogy a politikai pozíciószerezés alapja a kompetencia legyen, azaz mindenki érdemei szerint kerüljön döntési helyzetbe. A modern államnak gyors reagálásúnak és rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy érdemi változásokat tudjunk elérni mind a gazdaságban, mind pedig a társadalomban. A köz szolgálat az igazgatáson keresztül az igazságosság és szolidaritás jóléti, baloldali politikáját érvényesíti a mindennapokban. Világos, átlátható döntéshozatalra, a fiskális politika megreformálására, és a gazdaság progressziójára van szükségünk, amelyhez meg kell nyernünk a közvélemény támogatását Magyarország jövője érdekében.

Az Észtpélda: modernizáció az átlátható állam és részvételi demokrácia szolgálatában

Ahogy a skandináv államok jó példaként szolgálnak az állami újraelosztás és egyenlőségre törekvés területén, úgy Észország digitális forradalma az állampolgárok minden korábbinál könnyebb, olcsóbb és gyorsabb bevonásának iskolapéldája. Az ész állam az elmúlt bő 15 év során alapvetően alakította át közigazgatását, oktatási rendszerét és politikai környezetét, annak érdekében, hogy az ész társadalom nyertese legyen a XXI. század digitális forradalmának. Az alkotmányban is szereplő internethez való jogot az ész politikai elit helyesen nevezi a demokrácia egyik fontos értékének: a részvétel, valamint a tájékozottság - és ezen keresztül az átláthatóság, korrupciómentes gazdasági- és közélet - kulcsszerepet játszott abban a gazdasági növekedésben, aminek eredményeképp az ész egy főre jutó GDP ma már megelőzi a magyart. Online szavazás, programozás az iskolában, az oktatási és egészségügyi bürokrácia elektronikussá tétele, ingyen wifi az ország nagy részén, az innovatív gazdasági modellek (sharing economy) támogatása és jogrendbe illesztése: ezek azok az alapvető intézkedések, amivel az ész társadalom biztosítja saját fejlődését, valamint olyan társadalmi és gazdasági környezetet hoz létre, ami Európa számos államából ide csábítja a vállalkozni vágyó fiatalokat. A digitalizációnak köszönhetően az ész társadalom tagjai közelebb vannak egymáshoz, könnyebben látják és eléri azokat, akiknek segítségre van szüksége, ráadásul a politika nagyon hamar visszajelzést tud kapni egy-egy meghozott intézkedésről, így a korrekció a társadalom aktív részvételével zajlik. Az ész példa

bármelyik eleme nagyban javíthatná Magyarország életét is: legyen szó a transzparens politikai folyamatokról, az online szavazással bevonható külföldi magyarokról vagy épp a gyermekek digitális oktatásáról - ezek mind-mind egy modernebb, haladóbb országot teremthetnek.